

"Kaut kā ķepurojos, jo

● LIENA RIMKUS

Vardarbība pret esošajiem un bijušajiem partneriem, pat mēģinājumi nogalināt – līdzīgi stāsti Latvijas medijos uznirst cits pēc cita. Laiks rit, bet netikumi atkārtojas. Liepājniece Dace bijušā dzīvesbiedra uzbrukumu piedzīvojis pirms septiņiem gadiem, tomēr ikdienu joprojām aizrit, bailīgi skatoties pāri plecam, vai tikai tumsā neslēpjas kāds ar nazi. "Vai tiešām tā var būt, ka varmākas dzīvo kā nieres taukos, bet cietušajam jābaidās iziet no dzīvesvietas?" Dace ir neizpratnē.

"Miera mika" nereaģēja, tikai dūra

Draugi Daces dzīvesbiedru pazinusi kā pilnīgu "miera miku", kurš mušai pāri nedarītu. "Vienīgais, ko es attiecību laikā pamanīju, – pārmērīga noslēgtība. Tobrīd sapratu, ka kaut kas nav labi, bet nekad dzīvē nebūtu domājusi, ka viņš varētu man nodarīt pāri. Visas problēmas sākās, kad izšķīrāties," atceras Dace. Lēmums par šķiršanos nācis no viņas, jo sapratusi, ka partnera noslēgtība traucē normālai komunikācijai.

"Viņš ar to nespēja tikt galā. Sekoja man, klausījās aiz durvīm, kaut ko sadzirdējis, izdomāja to, kā nebūt nav, tādus slimīgus murgus. Ciemojos pie drauga, varmāka bija to adresi atkodis un sāka tur vaktēt. Mēs runājām, ka varbūt cilvēks nespēj tikt galā ar šķiršanos, vienkārši ir emocionāls un tas pāries, lai gan kopš attiecību izbeigšanas bija pagājis jau gads. Ar tādām sekām nebija rēķinājies neviens. Liktenīgajā dienā iznācu no dzīvokļa, devos lejā pa kāpnēm un kaut kur zemāk dzirdēju tādu kā džinkstoņu. Iekšējā sajūta bija, ka kaut kas īsti labi nav, tomēr nomierināju sevi, ka vienkārši iedomas. Tuvojos sliekšņim, bet, stūrī ierāvis, bijušais partneris mani gaidīja ar nazi un elektrošoku. Viņam līdzī bija arī skrūvpistole, bail iedomāties, ko viņš gribēja darīt ar to. Iedzina mani stūrī un sāka durt. Es, protams, kliežu, saucu viņu vārdā, prasīju – ko tu dari? Viņš nereaģēja vispār nekādi. Sadzirdot manus kliedzienus, izskrēja kaimiņi, un uzbrucējs aizskrēja prom. Tobrīd nesapratu, kas notiek, cik slikti ar mani ir, vienkārši redzēju, ka viss ķermenis pludo no asinīm. Tika izsaukti ātrie un policija. Policisti iztaujāja, kas ir nodarīts, lika aprakstīt uzbrucēju. Kopā tika veikti astoņi deviņi dūrieni, pa visu augšējo ķermeņa daļu. Iekšējie orgāni gan bojāti

netika, visdziļākā brūce ir rokā, kur iedurts līdz kaulam. Kaklā pavisam nedaudz pietrūka, lai tiktu savainots vairogdziedzeris. Arī dūriens plecā bija dziļš un ilgi dzija. Labu laiku nogulēju reanimācijā. Tiesa tos atzina par smagiem miesas bojājumiem. Jūtība plaukstā tā arī nav atjaunojusies, to daļēji nejutu, lai gan nervi tika sašūti. Ar mentālo veselību bija visgrūtāk, slimnīcā vēl turējos, jutot drošību, bet tiesas laikā, pirms un pēc tās bija ļoti smagi," šausalīgo notikumu atceras cietusi.

Viņa zina teikt, ka sākotnēji šis cilvēks bijis ieslodzījumā, bet ticis mētāts gan pa dažādām ieslodzījuma vietām, gan psihoneiroloģiskajām slimnīcām. Pēc tiesas nonācis Liepājas Psihoneiroloģiskajā slimnīcā. "Viņu atzina par nepieskaitāmu. Pat tiesas sēdē viņš nepiedalījās, jo tiesas zālē viņu nelaida tā iemesla dēļ, ka viņš tika atzīts kā sabiedrībai un sev bīstams, lai nepasliktinātu viņa veselības stāvokli. Tiesa piesprieda piespiedu ārstēšanu," Dace rāda tiesas lēmumus.

Uz brīvām kājām

"Nu jau labu laiku uzbrucējs dzīvo brīvībā, neviens pat neuzskatīja par vajadzīgu mani informēt, ka cilvēks, kurš mani mēģināja nogalināt, atkal brīvi staigā pa ielām. Pirms gada viņš nokārtoja autovadītāja tiesības un iegādājās auto, te gan jāpiebilst, tieši tādu, kādu es savulaik biju gribējusi. Cilvēkam ir šizofrēnija, viņš ir uzbrucis otram cilvēkam, atzīts par nepieskaitāmu. Vai tiešām šāds cilvēks drīkst piedalīties satiksmē? No otras puses, ja reiz šim cilvēkam ir labāk, kāpēc viņam neiestājas kriminālatbildība? Tas būtu taisnīguma princips. Būtībā uzbrucējs dzīvo kā niere taukos, bet mana ikdienu paiet bailēs," sieviete bažījas, jo ne reizi vien vīrietis it kā nejauši sanāk satikt baznīcā, uz kuru viņa dodas svētkos, viņai tuvākajā veikalā vai parkā pie darba.

Laikraksts noskaidroja, ka lēmums par noteiktā medicīniskā rakstura piespiedu līdzekļa atcelšanu stājies spēkā 2021. gada 24. decembrī.

"Policijai par tādām epizodēm, kad uzrodas, vairs neziņoju, jo vienkārši nav jēgas. Tie iesniegumi vairs neko nemaina. Viss, ko daru, kad redzu viņu atkal un atkal savā tuvumā, vienkārši nofilmēju. Nezinu, iespējams, kādreiz man to vajadzēs. Tiesā es lūdzu, lai viņam aizliedz ar mani komunicēt, tiesa atbildēja, ka tas ir cilvēktiesību pārkāpums. Tad nu ik pa laikam komunikācija mūsu starpā ir, vairāk tas gan

Dace atklāti dalās ar rūgtu pieredzi, tomēr seju rādīt nevēlas. "Mēģinu dzīvot tālāk. Negribētos, ka cilvēki turpina uz mani skatīties ar žēlumu," viņa saka.

EGONA ZĪVERTA FOTO

DIENAS TĒMA

saistīts ar tiesas lietām. Es cenšos viņu ignorēt, tomēr viņš lieliski spēj manipulēt."

Bezspēcīga vienatne

Pēc piedzīvotā Dace ilgstoši apmeklējusi psihologus un psihoterapeitu, to darījusi par maksu, jo neesot zinājusi, ka cietušie šos un arī juristu pakalpojumus var saņemt bez maksas. "Dīvaini, ka neviens neuzskatīja par vajadzīgu tādā krīzes brīdī man to pateikt. Vērsos pēc palīdzības arī krīzes centros, piedzīvoju depresijas epizodes no bezpalīdzības un izmisuma. Kaut kā ķepurojos,

jo gribējās jau dzīvot."

Atbalsts, ko Dace saņēma, bijusi kompensācija no valsts, to piešķir atkarībā no nodarītā smaguma pakāpes. Varmāka to vēlāk atmaksā valstij.

Visā pārējā laikā cietusi jūtusies viena, vienīgie, kas sniedza reālu atbalstu, bija tuvinieki.

"Kad gulēju slimnīcā, koncentrējos uz atveseļošanos, biju pilnīgi pārliecināta, ka esmu drošībā. Vainīgais taču ir zināms, un nodarījums ir smags. Tomēr viss izrādījās citādāk. Mani šokēja tas, kādi ir mūsu Liepājas advokāti. Tajā mirklī,

kad pēc tiesas (aptuveni divus gadus pēc notikušā) es pēkšņi šo cilvēku ieraugu uz ielas, kad viņš mierīgi pastaigājas ar mammu, protams, man ir neizsakāmas bailes. Zvanu advokātei, izstāstu situāciju un saku – man ir bail! Vai no tā kaut kā var izvairīties? Ziniet, ko viņa man atbildēja? "Man arī no suņiem ir bail!" tā viņa teica. Tobrīd stāvēju uz ielas un man vienkārši bira asaras no izmisuma. Arī citiem es maisīju rāmo ikdienu, prokurore bija nelaipna, neiecietīga, neļāva man iepazīties ar lietu. Godīgi sakot, es jutos kā noziedzniece. >>

ES DOMĀJU TĀ:

VAI MĀCĒTU SEVI AIZSARGĀT UZBRUKUMA GADĪJUMĀ?

Daina Šaškina – liepājniece:

– Esmu pārliecināta, ka spētu sevi aizsargāt. Grūti pateikt, kā, bet zinu, ka nestāvētu un negaidītu. Pirmais instinkts noteikti liktu atgrūst uzbrucēju un skriet prom, bet arī ikdienā savai drošībai nēsāju līdzī asaru gāzes baloniņu. Līdz šim gan šādas gadījumus piedzīvojuši neesmu, bet papildu drošība nekad nenāk par jaunu. Ja vardarbību redzu uz ielas, neiejaucos, bet nekavējoties zvanu policijai.

Jevgēnija Strumbre – studē tehnikumā:

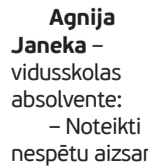
– Labs jautājums. Tas atkarīgs no situācijas, kā tieši uzbrukums notiek. Vīdrižāk, ka nespētu sevi pienācīgi aizsargāt. Te gan jāskatās, kāds ir uzbrucējs, bet, nojaušot, kāda varētu būt to vīriešu kategorija, kas spētu uzbrukt, domāju – būtu grūti. Sākumā cīnītos, cik vien varu, tad noteikti muktu prom. Man ir bijis gadījums,

kad gaišā dienas laikā mani sāka aizskart vīrietis. Biju pavisam jauna, apkārt stāvēja bars pieaugušo, bet neviens pat neiedomājās kaut kā man palīdzēt. Vienkārši noskatījās, kā es bezpalīdzīgi mēģinu izvairīties.

Jaroslavs Korols – rīdzinieks:

– Tas atkarīgs no daudziem faktoriem, grūti tā uz sitienu atbildēt, kāda būtu reakcija uzbrukuma brīdī. Izskatās, ka jums te Liepājā viss ir mierīgi, pats gan esmu no Rīgas, lai arī valda mīts, ka lielās pilsētās šādas briesmas uzglūn no katra stūra, pats neesmu to piedzīvojis, arī Rīgā viss ir mierīgi. Iespējams, tas atkarīgs no cilvēku loka, kas tev ir apkārt.

Agnija Janeka – vidusskolas absolvente:

– Noteikti nespētu aizsargāt sevi. Sautu pēc līdzcilvēku palīdzības. Skatītos arī, cik liels ir uzbrucējs, sieviete vai

vīrietis un ar kādiem paņēmieniem cenšas man uzbrukt. Nekādu paš aizsardzības līdzekļu man somiņā nav. Ja dodos kaut kur vēlākās vakara stundās, nekad neēju viena, tikai draugu lokā. Esmu ļoti priecīga, ka neesmu bijusi lieciniece nekam tamlīdzīgam, bet esmu informēta, ka šādas lietas pastāv un notiek arī Liepājā. Ja ko redzētu, zvanītu policijai vai citām varas instancēm.

Aleksejs Semjens – brauc ar velosipēdu:

– Faktiski neesmu piedzīvojis tādu tiešu uzbrukumu

man, bet, ja vajadzētu, aizstāvēt sevi noteikti mācētu. Te gan jāsaprot, kāda līmeņa uzbrukums tas būtu. Protams, ka cīnītos un aizsargātos, neesmu no tiem, kas bēgtu prom, tomēr galvenais atcerēties robežas, ko nedrīkst pārkāpt, kā pašam savas iekšēji uzstādītās, tā likumiskās. Par sevi jūtos gana pārliecināts, arī fiziskā sagatavotība man ir laba, kā nekā agrāk ar cīņām nodarbojos. Par sevi pastāvēt māku.

LIENA RIMKUS
EGONA ZĪVERTA FOTO